

Tekoäly yhteiskunnan ja ihmisyyden muokkaajana - Psykologin huolia ja optimistin visioita

Tarmo Toikkanen, johtava asiantuntija

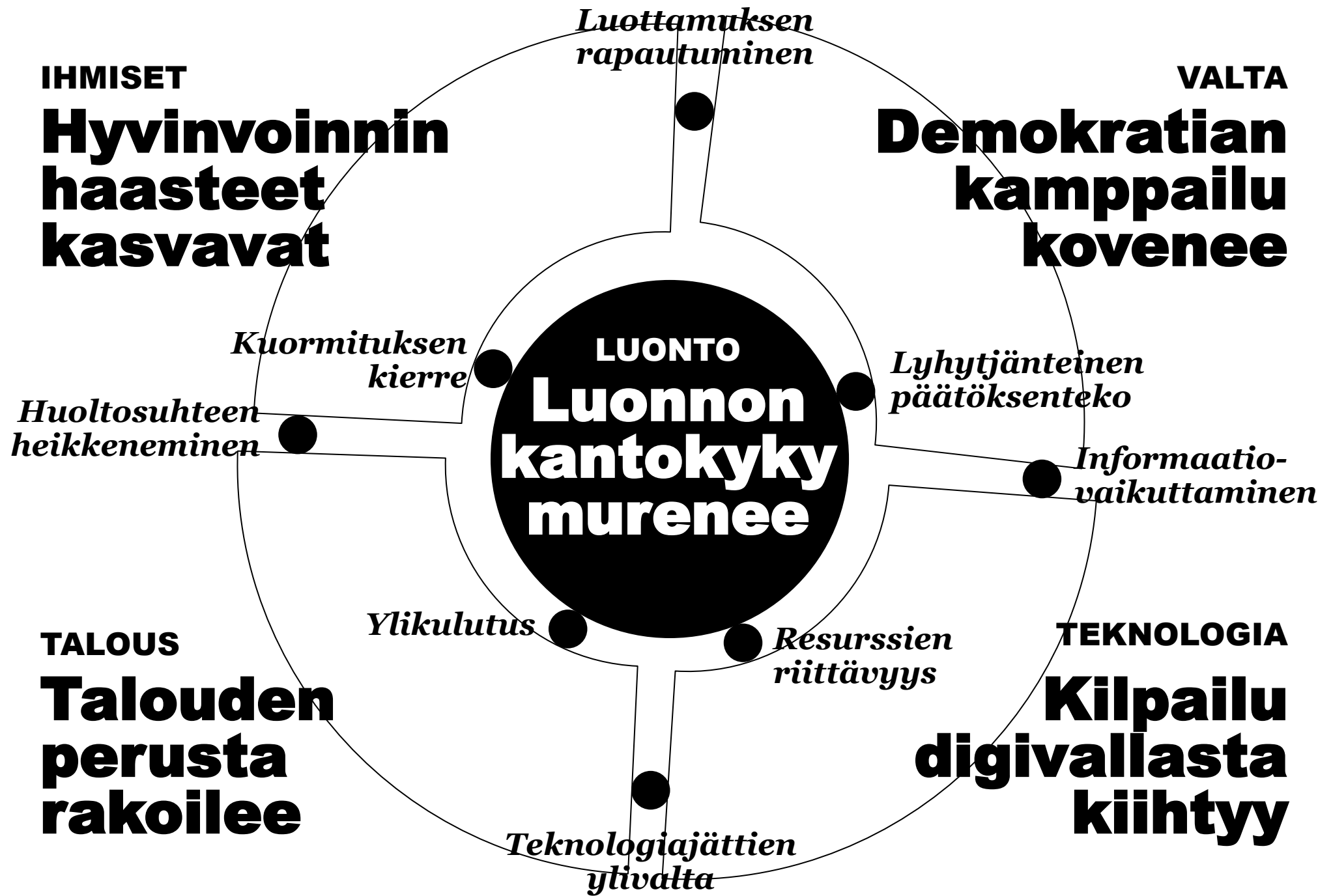
Reilun datatalouden teema, Sitra

MEGA TRENDIT 2023

The graphic features the text 'MEGA TRENDIT 2023' in a bold, black, sans-serif font. The text is arranged in three lines: 'MEGA' on top, 'TRENDIT' in the middle, and '2023' at the bottom. A central globe showing the continents of North and South America is positioned behind the '2023'. The background consists of several overlapping, semi-transparent shapes in shades of pink, yellow, blue, and green, along with small circular dots in the same color palette.

IHMISET

**Kokonais-
valtainen
hyvinvointi**

*Uudet vaikuttamisen
tavat*

VALTA

**Vahva
luottamus ja
osallisuus**

*Kestävät
elämäntavat*

LUONTO
**Ekologinen
jälleen-
rakennus**

Ylisukupolvisuus

*Hyvinvointi
investointina*

*Digitaalinen
sivistys*

Kiertotalous

*Digivihreä
siirtymä*

TALOUS

**Korjaava ja
uusintava
talous**

*Datatalouden
pelisäännöt*

TEKNOLOGIA

**Reilu
digimaailma**

Erkki Laitila, HS/Lehtikuva 1967

Lahja Suomelle

Eduskunta perusti Sitran lahjaksi 50-vuotiaalle itsenäiselle Suomelle.

Tulevaisuustalolle annettiin tehtäväksi huomisen menestyvän Suomen rakentaminen.

Vuosi oli 1967.

5 tärkeää

- 1. Eduskunnan lahja** 50-vuotiaalle Suomelle. Edelleen suoraan eduskunnan alainen.
- 2. Riippumaton tulevaisuustalo:** ennakoija, herättelijä, visionääri, kehittäjä, kokeilija, rahoittaja, yhteistyökumppani, kouluttaja ja verkottaja.
- 3. Tehtävänä huomisen menestyvä Suomi,** visiona reilu, kestävä ja innostava tulevaisuus, jossa ihmiset voivat hyvin maapallon kantokyvyn rajoissa.
- 4. Toiminta rahoitetaan sijoitustoiminnan tuotoilla.**
- 5. Visiota toteuttamassa kolme teemaa ja satoja hankkeita.**

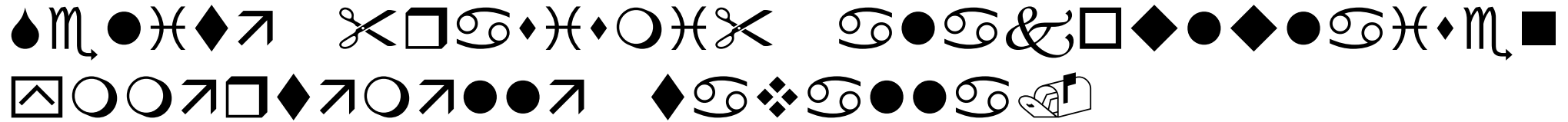
+ se tärkein

Tulevaisuus tehdään yhdessä.

> Selitä "rasismi" alakoululaisen ymmärtämällä tavalla.

Rasismi tarkoittaa sitä, kun ihmiset kohtelevat muita huonosti tai epäoikeudenmukaisesti sen takia, minkä maan ihmiset ovat kotoisin, minkä värinen heidän iho on ja mihin kulttuuriin he kuuluvat. Se on väärin, koska meidän pitäisi kohdella kaikkia ystävällisesti ja tasa-arvoisesti riippumatta siitä, milta he näyttävät tai mistä he tulevat.

Generatiivinen kielimalli muuntaa sanat numeroiksi ja valtavalla matriisilaskennalla ennustaa, mikä numero sopisi numerosarjan perään perustuen mallille annettuun koulutusdataan. Tätä toistetaan riittävän monta kertaa, kunnes lopettaminen on vahvin ennustettava jatko. Sitten muunnetaan numerot taas sanoiksi.

Tekstiä tuottava tekoäly...

1

Ei ymmärrä sanojen merkitystä – eikä edes käsittele sanoja

2

Ei ole mitään mieltä, ei arvota, ei kritisoi

3

Ei ajattele, ei ennusta

4

Ei tunne, ei välitä, ei vaikutu keskustelusta

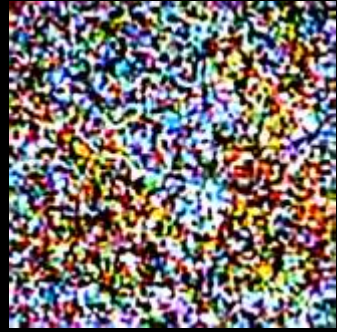
5

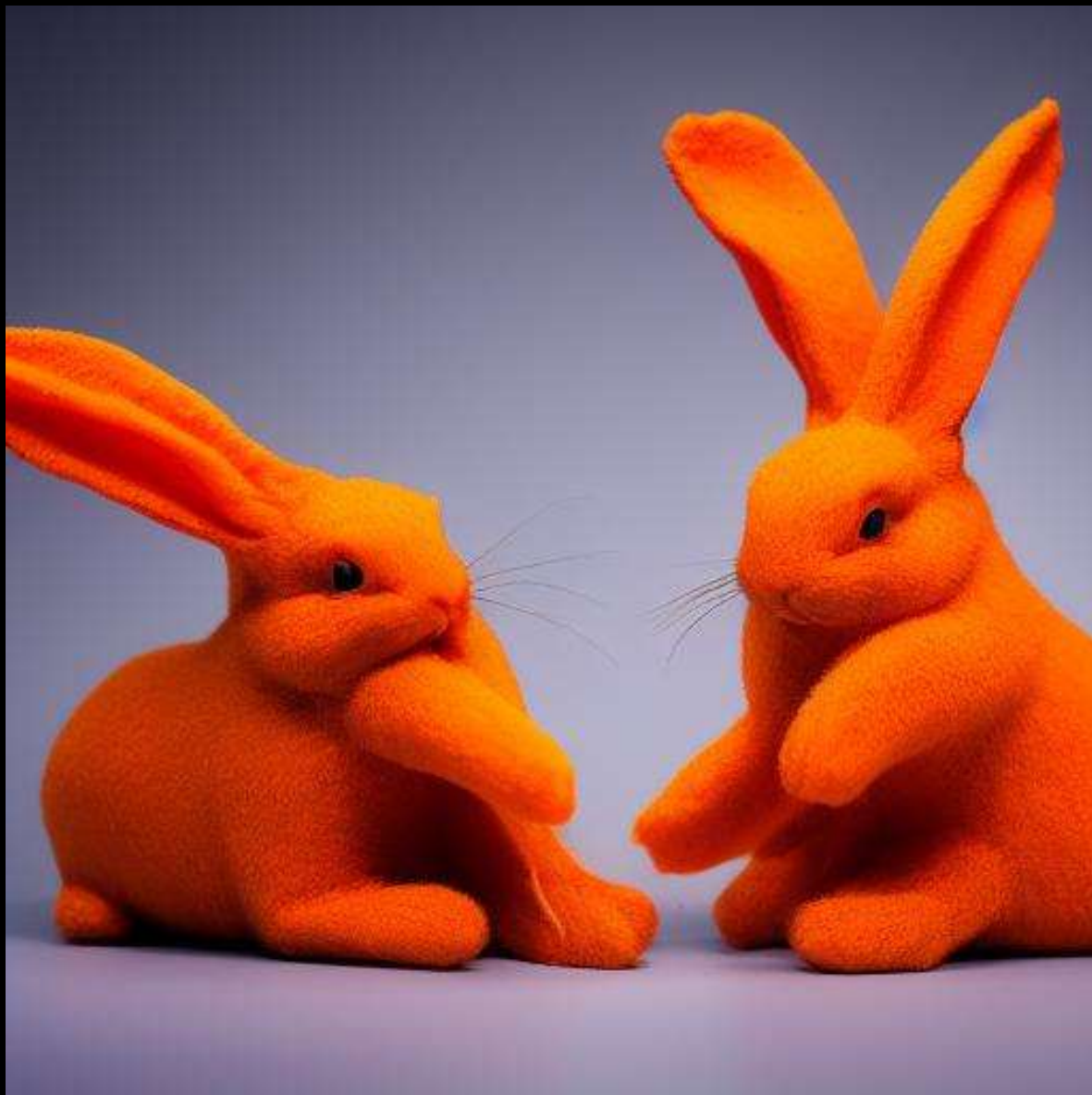
Ei ota vastuuta, ei ole subjektina olemassa

6

Konfabuloi

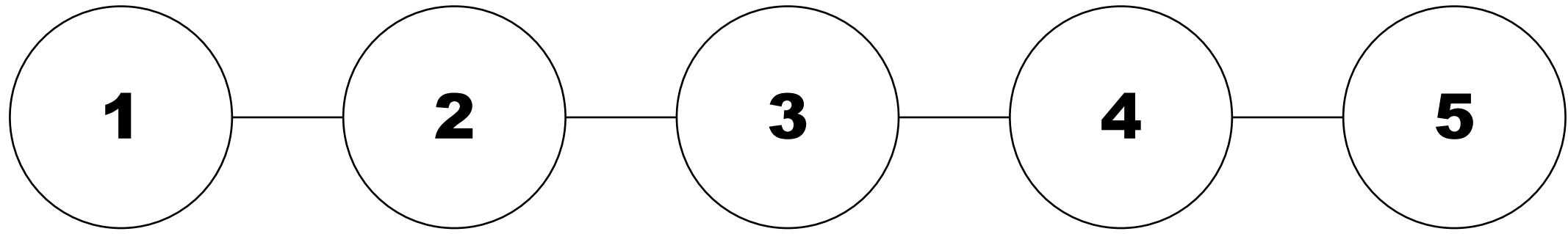

Tuoreempia kuvia

2022
ChatGPT

1943

Turing-täydelliset
keinotekoiset neuronit

1956

Tekoälytutkimuksen
ala käynnistyy

1960-1974

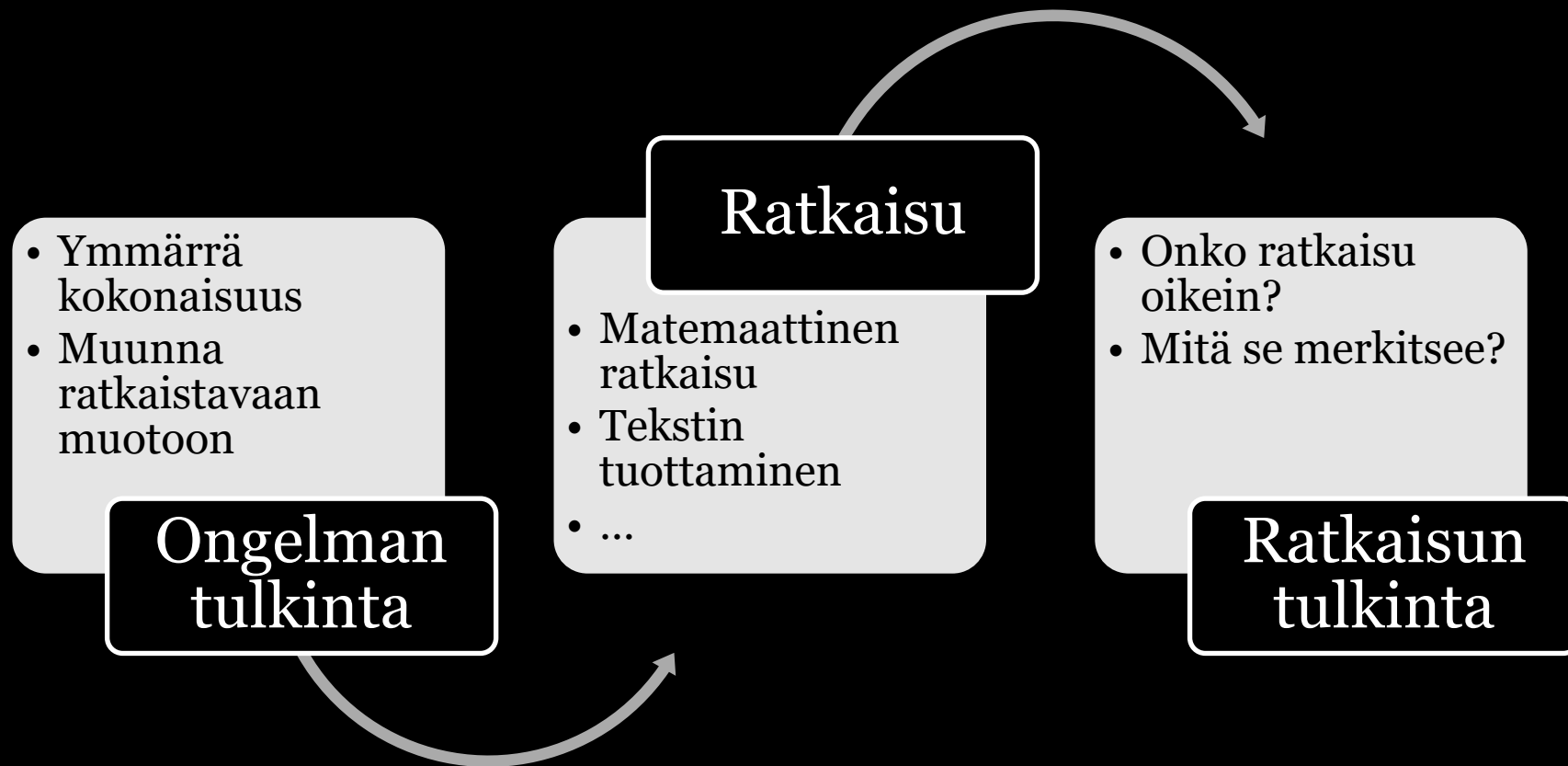
Usko yleisen tekoälyn
syntyy, jota seurasi
epäonnistumisen
lannistus ja
tekoälytalvi.

1980-luku

Sumea logiikka,
neuroverkot, yms.
kapeita
sovelluskohteita

2012-2015

Modernin tekoälyn
kasvukauden alku,
jonka mahdollistivat
säilytys-, siirto- ja
laskentakapasiteetin
riittävä kypsyys.

DVV:n huoneentaulu

1. Ymmärrä, mitä tekoäly on ja kuinka se toimii
2. Ylläpidä omaa osaamistasi palveluiden käyttäjänä
3. Tunnista, mitä tietoja palveluun voi syöttää
4. Tarkista palveluiden tuottama tieto ennen sen julkaisua tai hyödyntämistä

Huolenaiheita

1

Tietosuoja

2

Tekijänoikeudet

3

Valetiedon leviäminen, hyperpersonointi ja suostuttelu

4

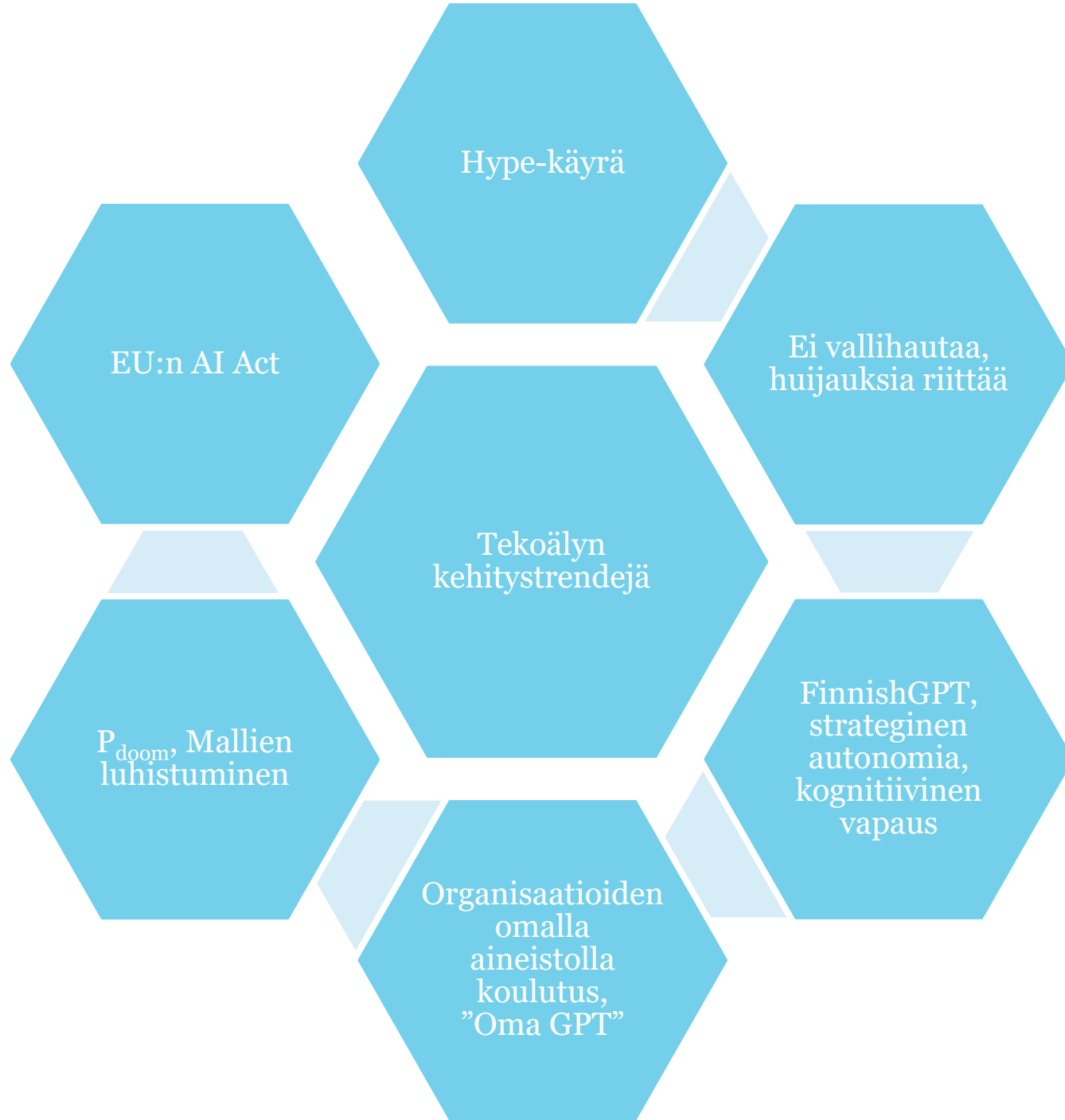
Kognitiivinen vapaus, tietojen puolueettomuus, luotettavuus

5

Taloudellinen ja ekologinen kestävyys

6

Inhimillistäminen

Yhteenveto tekoälystä

- 1 Tekoäly on ollut arjessamme jo vuosikausia.
- 2 Tekoälyratkaisut kehittyvät nyt vauhdilla.
- 3 Yleistä tekoälyä ei ole edes teoriassa.
- 4 Ymmärrä, että tekoäly on tukiäly, eikä se ymmärrä mitään. AI on kuin ajattelun apuri, lemmikki, terassikaveri...
- 5 Paras tulos (missä tahansa tehtävässä) tulee ihmisen ja tukiälyn yhteistyöllä.
- 6 ChatGPT yllätti. Mutta ChatGPT ei ole mullistavan älykäs - tekstin tuottaminen onkin yllättävän helppo tehtävä.

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

